UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Formido

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

…agium fortunæ ornamenta non mutare hominis inge-
…apolog. Luciani de Aegyptijs Simijs, ſaltationem hu-
…antibus.
…non edit.
…creditum, eſu leporinæ pulpæ conciliari formam,
…deformem mulierem.
Ediſti nunquam Gellia tu leporem.
…lchrum, idem amicum. καλὸν φίλον.
…antibus amicitiam dici poteſt. Plato.
…crura. περὶ … σκέλος.
…in loripedes, aut quibus crura ſunt gracilia diſtor-
…Ariſtophane, qui Perdicen, Cauponem quendam claudum
…notat & traducit.
…rum etiam autumnus pulcher eſt. τῶν καλῶν καὶ ὀπώρη

…in eos, qui belle ferunt ætatem, & ſenio accedente vi-
…brorum ac formam retinent.
…oriundus. ἱερνηνῶν ἀπορρώξ.
…rum in tetra fœdaq́ue ſpecie. Item quod exitiale ſit ac pe-
…ortum dicimus.
…caluior. ὑπὲρ φαλακρότερος.
…menter glabris aut caluis dicitur. Metaphora ſumpta à
…ima pars calui cranium referre videtur.
…prodiit. ἐξ ὠοῦ ἐξῆλθεν.
…tum de magnopere formoſis ac nitidis, quaſi non commu-
…more natis. Sed ex ouo more Caſtoris, Pollucis & Hele-
…formaluteris omnium eſt nobilitata.
…abitur aliquis te conſpecto. Σὲ δ' οἰωνίζετ' ἄν τις ἰδών.
…in deformes, fœdosq́ue aſpectu. Apud Veteres occurrere
…felix tamen habebatur: occurrere deformi ac nigro, contra.
…calui. Μυκώνιος φαλακρός.
…& caluos tactitatum. Strabo refert, Myconios vulgo
…quòd in ea inſula vitium hoc quaſi gentilitium ſit,
…ferme commune.
…barba. Πρωνόμου πώγων.
…in eos, qui alioqui molliſsimi, vultus veſtiumq́ue ſeueri-
…continentiam præ ſe ferunt. De Pronomo tibicine vide A-
…
…Trœzenem. πλεύσειας Τροιζῆνα.
…in imberbes fictitijs pilis barbam virilem mentien-
…natum, quod Træzenis potius quidam vulgo celebratus
…barba.
…Callipygi.
…forma eleganti præditæ. De hac voce vide Cælium
…c.42.
…facies. Θερσίτειον βλέμμα.
…deformi. Therſiticam deformitatem vide apud Ho-
…Iliad. lib. 2. Suidas.
…deformior. Κορύθιος εἶδει χθίστερος.
…in homines bardos ac deformes. Ortum verò à Cory-
…homine admodum ſtulto & vecorde, ad hoc, forma infe-
… Zenodot.
…
…hoc adagio homines macie prætenues aut decolores.
…grammi. Ciceroni ſunt deformes, nullaq́ue ſpecie.
…in purpura. πίθηκος ἐν πορφύρᾳ.
…quibus dignitas additur indecora: vel, qui, tametſi ma-
…ſint ornati: tamen vultu moribusq́ue inertiam ſuam ac
…produnt.

¶ Historica Exempla.

…lib. 3. Melampodiæ Chalcidem in Eubœa pulchras mu-
…nominat: nam formoſæ ibi mulieres naſcuntur,
…Theophraſt. Athen. lib. 13. cap. 32.
…mulieres fuiſſe pulcherrimas traditur. Eſt verò vrbs
…quæ à Tmôlo deſcendentibus occurrit, ad Cayſtri cam-
…nomine impoſito, quia ſit ſub monte, qui Aepos nuncupe-
…dicata Veneri. Cælius lib. 14. cap. 1.
…Tenedum, Troianis adiacentem inſulam, eſſe omnium
…ſint mulieres ſpecioſiſſimas, in Aſiæ periplo ſcribit Nym-
…Cælius lib. 24 c. 9.
…fœminæ inter Italicas præcellentis formæ, & elegantis
…ſingulare decus, conſtanti omnium fere fama obtinent.
…lib. 20. ex Iouio.
…omnibus hominibus elegantia formæ præſtantem,
…in laſtucis abſcondit. Deprehenſus in ſtupro periit. Aelian.

…Ageti Lacedemonij, Alcidis F. quam poſtea duxit rex Ari-
…ſpecioſiſſima fuit: ex turpiſſima talis facta. Herodot. libr. 6. &
…in Lacon.
…Philoſophus tam formoſus, vt illum diſcipuli opina-
…Apollinem eſſe, qui ex Hyperboreis veniſſet. Cum nudatus
…eſſet: femur eius aureum apparuiſſe, fama eſt. Laert.
…Magnus Philoſophus, corpore optimo conſtituto, pro-
…modum formoſo. Suidas in Ammoniano.

Callicrates formoſiſſimus Græcorum omnium apud Plateas. Plut. in Ariſtide.

Gratinus formoſiſſimus, & luctator fortiſſimus. Pauſan. lib. 6.

Homerus Heroum præſtantiſſimos, Hectorem & Achillem formoſiſſimos facit. Theat. Zuing.

Turnum à forma pleriſque in locis commendat Virgilius: vt libro 7. Aeneid.

Perit ante alios pulcherrimus omnes,
Turnus auis atauisq́ue potens.

P. Scipio Africanus maior formæ dignitate barbaris in Hiſpania admirationi fuit. Plutarch.

Magnes Smyrnæus puer, præ cæteris mortalibus formoſus, poetica inſuper & muſica ornatus corona inſignis. Suidas & Pauſan.

Teridates eunuchus, formoſiſſimus omnium in Aſia iuuenum: eum cùm Artaxerxes rex Perſarum mortem obiiſſe audiſſet, per vniuerſam Aſiam luctum indixit. Aelian. lib. 12.

Phædrus Elienſis Socrati Platoniq́ue familiaris, & Dialecticus, cuius nomine liber inſcribitur, περὶ τοῦ καλοῦ, puer forma præſtanti à lenone domino ad merendum coactus, & ab Alcibiade redemptus, philoſophiæ traditus eſt. Gellius lib. 2. c. 18.

Galeta formoſiſſimus adoleſcens, ob pulchritudinem, & animo inſitas peculiares quaſdam virtutes à Ptolomæo rege Aegyptiorum amatus eſt. Aelian. de var. hiſt. lib. 1.

Gygis Gnidii formoſiſſimi meminit Horat. lib. 2. Ode. 5.

¶ Emblema.

In formoſam fato præreptam.

Alciati, Emblema CLV.

Cur puerum Mors auſa dolis es carpere Amorem,
Tela tua vt iaceret, dum propria eſſe putat?

Formido.

¶ DEFINITIO ET ETYMOL.

FORMIDO, Græce δειλία, ας, ἡ, & δειλός, οῦ, ὁ, formidoloſus vel timidus dicitur. Eſt autem formido virtus, medio modo ſe habens circa timores & audacias propter bonum. ſecund. Ariſt. lib. 3. Ethic.

Formido eſt metus permanens. ſecundum Cic. liq. 4. Tuſc. q.

Dicitur autem formido à fero, fers, & eſt metus, qui vehementius in mouendo, vt ab ſe abeat, foras fertur: hinc formido verbum, id eſt, timeo: & formidabile, timidum: & formidoloſus, qui formidat. Terentius: Num formidoloſus es mihi homo? & formidoloſe, id eſt, cum timore. Apophoreta verò, quæ ſunt munera, quæ dari ſolebant in Saturnalibus; quem morem quoque hodie ſeruamus menſe Decembri, non à fero, ſed à Phero Græco, quod ab his, quos ſalutabant, referrentur: nam ἀποφορεῖν, modo auferre, modo referre ſignificat. Hinc Martialis nouiſſimum ſui operis librum Apophoreta inſcripſit, hoc eſt, munera Saturnaliorum.

¶ Sententiae Biblicae.

Formido & puſillanimitas.

Quis homo formidoloſus, & corde pauido? vadat & reuertatur in domum ſuam: ne pauere faciat corda fratrum ſuorum, ſicut ipſe timore perterritus eſt. Deut. 20.

Dabit tibi Dominus cor pauidum, & deficientes oculos, & animam conſumptam mœrore, & erit vita tua quaſi pendens ante te. Deut. 28.

Mane dices; quis mihi det veſperum? & veſpere: quis mihi det mane? propter cordis tui formidinem, qua terreberis: & propter ea, quæ tuis oculis videbis. ibid.

Beſtias terræ non formidabis. Iob. 5.

Vndique terrebunt eum formidines, & inuoluent pedes eius. 18.

Ne paueas repentinos terrores, & irruentes tibi potentias impiorum. Prou. 3.

Leo fortiſſimus beſtiarum ad nullius pauebit occurſum. 30.

Noli eſſe puſillanimis in animo tuo. Eccl. 7.

Dominum exercituum ipſum ſanctificate, & ipſe pauor veſter, & ipſe timor veſter; & erit vobis in ſanctificationem. Eſa. 8.

Formido & fouea, & laqueus ſuper te, qui habitator es terræ. 24.

Puſillanimes confortamini, & nolite timere. 35.

Non ſis mihi tu formidini: ſpes mea tu in die afflictionis. Ier. 17.

Paueant illi, & non paueam ego. ibid.

Non formidabunt vltra, & non pauebunt. 23.

Non erit quem formides, quoniam ego tecum ſum, vt ſaluem te, ait Dominus. 30.

Noli timere à facie regis Babilonis (Diaboli) quem vos pauidi formidatis: nolite timere eum, dicit Dominus, quoniam ego vobiſcum ſum, vt ſaluos vos faciam. 42.

Ne ti-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ne timeatis multitudinem eorum, & impetum eorum ne formidetis. 1. *Macch.* 4.

Da illis formidinem, & tabefac audaciam eorum, & commoueantur contritione ſua. *ibid.*

Quid timidi eſtis modicæ fidei? *Matth.* 8.

Non turbetur cor veſtrum, neque formidet. *Ioan.* 14.

Conſolamini puſillanimes. 1. *Theſſ.* 5.

Vide Timor. Idem ſupra Fiducia.

Fornicatio.

¶ DEFINITIO. ET ETYMOL.

FORNICATIO, Græcè πορνεία, ας, ἡ, & πορνεῖον, η, τὸ, lupanar dicitur. Hebr. *Zenuth.* Oſe. 4. 11. *Zonach*, meretrix, ſcortum, fornicatrix, fornices, ſtabula, loca furua, obſcura & obſcœna captans ad libidines ſuas explendas, à verbo *Zanach*, fornicatus eſt, ſcortatus eſt, meretricatus eſt. Cognationem habet cum verbo *Zon*, diuertit in hoſpitium publicum. Apud gentes profanas in publicis diuerſoriis proſtituebant ſe meretrices viatoribus & aliis vili mercede. Inde proſtibula, fornicariæ, quadrantariæ dictæ. Eſt autem fornicatio omnis illicitus coitus, *vt habetur* 31. *qu.* 2. *c. Meretrices.* §. *Qui ergo.* Propriè tamen eſt inordinatus concubitus naturalis, quo ſolutus ſolutam naturali vſu cognoſcit, ſolutus, inquam, quolibet vinculo coniugii, conſanguinitatis, affinitatis, ordinis, religionis ſeu voti.

Fornicatio, *vt habetur* 36. *q.* 1. *c. Lex illa.* licet videatur eſſe genus cuiuslibet illiciti coitus, qui fit extra vxorem legitimam, tamen ſpecialiter intelligitur vſu viduarum, vel meretricum, vel concubinarum.

Fornicatio dicitur à fornice, id eſt, arcu, ſeu opere concamerato, vbi Romæ fiebat fornicatio, & propriè eſt ſoluti cum ſoluta. *ſecundum B. Thom.* 4. *ſent. diſtinct.* 41. *art.* 4. Fornix dicitur, vt nonnulli putant, à furno. Furnum verò veteres dixêre, quaſi furuum: & furnum, nigrum vel obſcurum dicebant. Suntque fornices loca in arcuum ſimilitudinem ædificata, ſubobſcura: inde fornicor, quod eſt meretricor, quoniam meretrices in fornicibus habitare conſueuerunt: inde fornicator & fornicatio deducuntur; hoc eſt, meretricator & meretricatio.

Fornicantes fœminæ cum clericis debent in ſeruitutem redigi. 32. *diſt. eos qui.*

Fornicatio non eſt multum aggerenda propter maius malum vitandum. 32. *q.* 2. *Ancillam.*

Fornicandi occaſionem vt non det vxori maritus, ſe continere debet. 27. *q.* 1. *Nubendi.*

Fornicationis propter ſolam cauſam vxor dimittitur, quantum ad cohabitationem. 22. *q.* 1. *Dixit Dominus.*

¶ DIVISIO.

Fornicatio eſt duplex, ſcilicet ſpiritualis, & corporalis ſeu carnalis. 28. *q.* 1. *Idololatria,* 32. *q.* 7. *Non ſolum.*

Fornicatio ſpiritualis eſt idololatria, quam ſequuntur infideles, & quælibet noxia ſuperſtitio. 28. *q.* 1. *Idololatria.*

Fornicatio ſpiritualis dicitur conſenſus mentis ad fornicandum, iuxta illud: *Qui viderit mulierem. &c.* 32. *q.* 7. *Non ſolum.*

Fornicans Epiſcopus vel Presbyter cum ſua filia ſpirituali, ſi publicum eſt, debet deponi: ſi occultum, epiſcopus quindecim annis, & presbyter duodecim debet pœnitere. 30. *quæſt.* 1. *omnes. &* 2. *cap. ſeq.*

Fornicatio carnalis dicitur omnis pollutio immunda. 32. *q.* 7. *per totum.*

Fornicatio ſimplex eſt peccatum mortale. *gl. in clem. Vltim. hær. in ver. non eſt.* & eſt ſoluti cum ſoluta.

Fornicationis excuſationem non affert neceſſitas famis: ſicut furti. *ff. de ritu nuptiar. l. palam.* §. Non eſt ſicut à furto, quia propter neceſſitatem res, quam furatur, eſt facta communis, ſed in fornicatione non eſt ita. Imò potius debet quælibet mala pati, quam malo conſentire, *vt* 32. *quæſt.* 5. *cap. Itane & gloſſ. in cap. Si quis de furtis.*

¶ LOCI BIBLICI.

Fornicatio iram Dei prouocat, *Deuter.* 21. *v.* 22. *Prouerb.* 21. 27. *Eccleſ.* 19. 3. *Ierem.* 3. 7. *Oſeæ* 4. 14. 1. *Corinth.* 6. *v* 9. 13. 15. *Col.* 3. 5. *Hebr.* 13. *v.* 4. corpus eneruat, & facultates abſumit, *Iob.* 31. 12. *Prouerb,* 23. 27. & 29 3. & 31. 3. *Eccleſ.* 9. 6. infamiam adfert. 9. *v.* 10. & 41. 21. Fornicationis occaſiones vitandæ, *Eccleſ.* 9. *V.* 4. 12. & 42. *v.* 12. Fornicatio non ſolum in opere externo, ſed in affectu prohibetur, *Exodi* 20. 7. *Marci* 5. 20. Fornicatio ſpiritualis, *Deut.* 31. 14. *Iudic.* 2. 17. & 8. *v.* 27. 33. *Eſaiæ* 1. *v* 21. & 37. 3. *Ierem.* 3. 1. *Ezech.* 6. 9. & 16. 15. *&c. Oſeæ* 1. 2. & 24. & 4. 15. *Apoc.* 19. 3.

¶ SENTENTIAE BIBLICAE.

Si ſeduxerit quis virginem, nec dum deſponſatam, dormieritque cum ea, dotabit eam, ac habebit eam vxorem. Si pater virginis dare noluerit, reddet pecuniam iuxta modum dotis, q[...] pere conſueuerunt. *Exodi* 22.

Si inuenerit vir puellam virginem, quæ no[...] apprehendens concubuerit cum ea, & res ad [...] bit qui dormiuit cum illa, patri puellæ quinq[...] ti, & habebit eam vxorem, quia humiliauit illam [...] mittere eam cunctis diebus vitæ ſuæ. *Deut.* 22.

Non des mulieri poteſtatem animæ tuæ, [...] te tua, & confundaris. *Eccl,* 9.

Fornicatio mulieris in excellentia oculoru[...] lius agnoſcitur. 26.

Dimitte eum, ſeparatum eſt conuiuium e[...] fornicati ſunt. *Oſe.* 4.

Iram Dei prouocat.

Morietur, quoniam fecit nefas in Iſrael, vt fo[...] patris ſui, & auferes malum de medio tui. *Deut.* 22.

Qui ſe iungit fornicariis, erit nequam, putre[...] ditabunt illum, & extolletur in exemplum maiu[...] mero anima eius. *Eccl.* 19.

Saturaui eos, & mœchati ſunt. Equi amatore[...] miſſarii facti ſunt, vnuſquiſque ad vxorem pro[...] Nunquid, ſuper his non viſitabo, dicit Dominus[...]

Non viſitabo ſuper filias veſtras (in præſen[...] fornicatæ, & ſuper ſponſas veſtras, quum adulter[...] ipſi cum meretricibus conuerſabantur, & cum e[...] cabant, & populus non intelligens vapulabit. *Oſe.* [...]

Fornicarii regnum Dei non poſſidebunt. 1. *Cor.* [...]

Fornicatores & adulteros iudicabit Deus. *Heb.* [...]

Eſca ventri, & venter eſcis: Deus autem & hu[...] corpus autem non fornicationi, ſed domino ſu[...] ri. 2. *Cor.* 6.

Neſcitis, quoniam corpora veſtra membra ſu[...] ergo membrum Chriſti, faciam membrum me[...] neſcitis, quoniam qui adhæret meretrici, vnu[...] Erunt, inquit, duo in carne vna. Fugite fornicatio[...] peccatum, quodcunque fecerit homo, extra corp[...] autem fornicatur, in corpus ſuum peccat. An[...] membra veſtra templum ſunt Spiritus ſancti, qui[...] habetis à Deo, & non eſtis veſtri? *ibid.*

Timidis autem, & incredulis, & execratis, & ho[...] catoribus, & veneficis, & idololatris, & omnibus [...] illorum erit in ſtagno ardenti igne & ſulphure, [...] cunda. *Apoc.* 21.

Conuerſionem retardat.

Non dabunt cogitationes ſuas, vt reuertantur [...] quia ſpiritus fornicationum in medio eorum, & [...] cognouerunt. *Oſea* 5.

Corpus eneruat.

Homini fornicatio omnis panis dulcis, non fa[...] diens vſque ad finem. *Eccl.* 23.

Fornicatio & vinum & ebrietas auferunt cor. *Oſe.* [...]

Subſtantiam diſſipat.

Ignis eſt vſque ad perditionem deuorans, & om[...] nimina. *Iob.* 31.

Fouea profunda eſt meretrix, & puteus anguſtu[...] tur à via quaſi latro, & quos incauros videt, interfi[...]

Qui autem nutrit ſcortum, perdet ſubſtantiam. 29.

Non dederis mulieribus ſubſtantiam tuam. 31.

Non des fornicariis animam tuam in vllo, ne p[...] ditatem tuam. *Eccl.* 9.

Hominem infamat.

Non offeres mercedem proſtibuli. *Deut.* 23.

Omnis mulier, quæ eſt fornicaria, quaſi ſtercus [...] bus prætereuntibus conculcabitur. *Eccl.* 9.

Erubeſcite à patre & matre de fornicatione. 41.

Fornicatio diligenter vitanda aſſe[...]

Nec deſiderabis vxorem eius, non ſeruum, non an[...] uem, non aſinum, nec omnia, quæ illius ſunt. *Exod.* 2[...]

Attende tibi, fili mi, ab omni fornicatione, & p[...] am nunquam patiaris crimen ſcire. *Tob.* 4.

Ego autem dico vobis, quia omnis, qui viderit mu[...] cupiſcendum eam, iam mœchatus eſt eam in corde ſ[...] *cap.* 5.

Viſum eſt Spiritui ſancto & nobis, vt abſtineatis [...] *Actor.* 15.

Ne commiſceamini fornicariis. 1. *Cor.* 5.

Neque fornicemur, ſicut quidam ex ipſis fornicati [...] derunt vna die viginti tria millia. 10.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN